

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 157

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, JULY 7TH, 1937

LETO XL — VOL. XL

Več vojakov pri tovarnah kot delavcev

Cleveland. — Včeraj je Republic Steel Co. odprla tri svoje tovarne v Clevelandu ob asistenci vojaštva, policije in deputy šerifov.

Skoro je bilo videti, da je bilo več vojakov in policistov pri tovarnah kot pa delavcev, ki so se vračali na delo. Nič manj kot 2,000 milicarjev, 394 policistov in 75 pomožnih šerifov je stražilo delavce, ki so šli na delo prvič od 25. maja, ko je bil proglašen štrajk.

Republic Steel Co. pravi, da se je vsega skupaj vrnilo 3,087 delavcev na delo. Normalno število zaposlenih ljudi pri Republic Co. je 6,800. Unija pa pravi, da ni niti 800 pravih delavcev kompanije se zgledalo, ostali so bili najeti drugod in pripeljani v Cleveland.

Jutri namerava Republic Steel Co. odpreti svojo četrto tovarno. Piketi okoli tovarne so

mirni in dostojni. Župan Burton je dal vojaštvu na razpolago mestni avditorij, ker nimajo vsi vojniki v orožarni prostora.

Cleveland. — Vodstvo C. I. O. unije jeklarskih delavcev v Clevelandu je včeraj izdalo sledečo vest, potem ko so se delavski voditelji posvetovali z vojaškimi in civilnimi oblastmi:

"Prvič od leta 1898 je bila poklicana narodna garda v Clevelandu. Zahteva po vojaštvu ni prišla od štrajkarjev pri Republic Steel Co., pač pa od Republic jeklarske organizacije.

"Jeklarski delavci so se vedno pokorili postavi in to bodo naredili tudi danes. Naši ljudje so na štrajku že nad 6 tednov. Do štrajka ni prišlo v naglici, pač pa po dolgem posvetovanju in obravnavi z Republic Steel Co. "Ker kompanija ni hotela sle-

dit navodilom Wagnerjeve postavine ni hotela podpisati pogodbe s C. I. O., ki reprezentira večino delavcev pri Republic Steel Co., se je unija odločila za štrajk.

"Naše roke so prazne in naše pasove dnevno bolj zožujemo, toda odločeni smo vztrajati na štrajku, dokler ne bo Tom Girdler, predsednik Republic Steel Co., priznal, da so postavbe narejene tudi za njega in njegovo kompanijo.

"Na konferenci v uradu šerifa v ponedeljek popoldne se je govorilo, ali kaže vpeljati obsedno stanje v Clevelandu. Mi smo strogo protestirali proti omejitvi števila piketov, namreč 12 pri vsakih vratih tovarne. Na strazhi je 3,000 vojakov in 700 policistov, torej prideta dva vojaka na vsakega piketa.

"Ker je šerif od nas zahteval, da mu pošljemo imena in naslo-

ve vseh piketov, smo tudi mi zahtevali, da se nam izročijo imena in naslovi vseh onih, ki se trudijo, da uničijo štrajk in pripeljejo delavce v stare delovne razmere.

"Potrebno je tudi, da se preišče vsakega moža, če ima pravilni znak Republic Steel Co. Mi trdimo, da se bo le neznačajna manjšina clevelandskih delavcev vrnila na delo. Oni, ki se vrnejo na delo, bodo le formani, pisarniški uslužbeni, potem importirani zapeljanci iz Youngstowna in Warrena ter nekaj drugih, katere so najele združene industrije v Clevelandu.

"Mi smo zahtevali, da oblasti skrbno preiščejo vsak avto, ki devaža importirane ljudi v Cleveland. Pravico do dela imajo le že prej nameščeni delavci. Trpeli pa ne bomo, da se importira stavekaze v Cleveland.

"Javne oblasti morajo enako

skrbeti, da se protežirajo pravice štrajkarjev kot skrbijo za one, ki gredo na delo. Mi s povdankom ponavljamo protest proti izjavi Republic Steel Co. da želi 85 odstotkov njenih delavcev se vrniti na delo.

"Tom Girdler je zaigral zadnjo karto v svojem poskusu, da zlomi štrajk in porazi delavsko organizacijo. Vztrajnost in duh štrajkarjev je danes mnogo višja kot pa v začetku štrajka. Zmaga je naša kljub Tom Girdlerju, kljub mestni policiji, šerifovim deputijem in narodni gardi.

"In narodu prepuščamo v presojo dejstvo, da je bil sedanji šerif, predno je nastopil svoj urad, Martin L. O'Donnell, mnogo let zaupni uslužbenec Republic Steel Co. Kompaniji je izkazal svojo hvaležnost s tem, da je poslal vojaštvo nad delavce."

Sovjetska vlada je začela z vojsko proti cerkvam v sovjetski Rusiji radi "vohunstva"

Moskva, 6. julija. Sovjetska gonja proti "sovražnikom države" se je obrnila te dni proti raznim cerkvam v Rusiji. Preganjanja so enako deležni katoliki, protestanti kot pravoslavni. Le židovska vera je izvzeta.

Boljševiško časopisje "dokazuje," da so cerkve v Rusiji v zvezi s fašizmom in kapitalizmom, da se pripravljajo na imperialistično vojno in da paradi- raje vohuni preoblečeni v duhovniških oblekah.

Baje so privrženci te ali one cerkve v Rusiji vohunili za Poljsko, za Japonsko, za Nemčijo, za Latvijo in Estonijo. Mnogo duhovnov.

cerkvenih dostojanstvenikov je bilo zadnje čase v Rusiji "likvidiranih," kar pomeni: ubitih od države.

Sovjetski list "Pacifiška zvezda" priobčuje te dni vest, da sta bila v Vladivostoku prijeta dva pravoslavna in en protestantovski duhoven, ki sta bila spoznana krivim veleizdaje in ustreljena.

V Vladivostoku je bilo baje glavno zbiralšče "cerkvenih zatrotnikov," kjer so bili v direktnem stiku z Japonsko. Načelnik tajne sovjetske policije Zakovski je včeraj izjavil, da so v Rusiji v kratkem "likvidirali" 70 duhovnov.

CIO unija je odgovorna, Ford bo nesel tožbo na najvišjo sodnijo

Washington, 6. julija. Delavska tajnica je včeraj objavila poročilo vladnega preiskovalnega odbora v jeklarskem štrajku. Poročilo obširno razpravlja o stališču, ki so ga zavzele neodvisne jeklarske kompanije

tekot štrajka. Obenem pa pravi delavska tajnica, da v poročilu ne more dobiti nobene točke, ki bi dokazala, da voditelji CIO unije niso odgovorni ljudje. Kompanije neprestano trdijo, da se ne morejo pogajati s CIO unijo, ker je v rokah neodgovornih ljudi, ki ne držijo nobene obljube. "Res je," pravi delavska tajnica nadalje, "da je pri prvodstvu CIO nekaj oseb, ki menda v resnici niso odgovorne, toda radi par oseb ne moremo obsojati vsega voditeljstva, ki sestoji iz resnih in značajnih delavskih voditeljev.

Sin ustrelil očeta

Cleveland. — Smrtno je bil obstreljen v ponedeljek zvečer ob 11. uri 41 let stari Earl Zodey, 3588 W. 130th St. Ustrelil ga je njegov komaj 17 let stari sin Earl, potem ko ga je skušal oče preteptati kot tudi sinovo 35 let staro mater LaVerne. Earl hodi v 12. razred John Marshall višje šole. Napram detektivom je povedal, da je pobegnil iz hiše, ko ga je hotel oče natepsti. Oče je šel za njim, pa se je kmalu vrnil v hišo. Ker je sin mislil, da bo oče nabil svojo ženo, je vzel puško in hitel za očetom ter dvakrat sprožil. Ko so očeta pripeljali v bolnišnico, je bil že mrtev. Mladi Earl je povedal detektivom, da je ves dan mnogo pil.

Višje cene za avtomobile

Cene avtomobilov se bodo v letošnji jeseni, zlasti pa začetkom leta 1938 precej zvišale. B. C. Forbes, ki je po vsej Ameriki poznan kot precej zanesljiv gospodarski prerok, pravi. Vzrok zvišanih cen so precej zvišane plače avtomobilskih delavcev, pa tudi zvišane cene vsega materiala, iz katerega se izdelujejo avtomobili. Avtomobil, ki velja danes \$800.00, bo veljal prihodnje leto najmanj \$875.00 ali celo \$925.00.

Mladinski oddelek

Mladinski oddelek S. D. Z. v Madisonu v Geneva priredi svoj prvo plesno veselico v soboto, 17. julija, v prostorih Madison Grange. Ze danes so vsi prijatelji mladine prav vljudno vabljeni.

Washington, 6. julija. Danes je vladni delavski odbor začel z obravnavo proti Henry Fordu radi obtožnice, ki jo je dvignila proti njemu unija avtomobilskih delavcev, češ da je s postopanjem v svojih tovarnah kršil Wagnerjevo postavbo. Ford se je sicer potem svojega zastopnika odzval klicu vladnega delavskega odbora, toda je izjavil, da se odločitev tega odbora ne bo pokoril, pač pa bo tiral tožbo pred najvišjo sodnijo. Ford trdi, da absolutno ni prelomil nobene postavbe.

Milijon obiskovalcev

Pretekli ponedeljek je število obiskovalcev Jezerske razstave v Clevelandu prekoračilo en milijon. Vseh obiskovalcev razstave do ponedeljka zvečer je bilo 1,016,675. Mrs. Jean Trocki, ki je imela številko milijonskega obiskovalca, je dobila prosto vstopnico na razstavo in proste vstopnice k vsem prireditvam za ves čas sezone.

Zaroka

Te dni sta se zaročila Mr. Frank Modic Jr., 935 E. 67th St. in Miss Agnes Germ, 5349 St. Clair Ave. Bilo srečno!

Vreme

Paris, 6. julija. Danes je zgorel tu "Spomenik miru," ki se je nahajal na pariški mednarodni razstavi. Spomenik miru pač ni imel obstanka v Evropi.

Zaroka

Mr. in Mrs. John Jalen, 987 E. 76th St. naznanjata zaroko njune hčerke Mary z Mr. Edward Skvarca, sin Mr. in Mrs. John Skvarca, 18771 Abby Rd. Iskrene čestitke!

Angleščina

Zastoj dobite pouk v angleščini v Paul Reserve šoli vsako sredo od 1. do 3. ure popoldne, soba št. 216. Pridite in pripeljite tudi svoje prijatelje.

Darovi za Vrt

Nadalje so darovali za Jugoslovanski kulturni vrt: Po \$3.00: Mary Rogel, 4136 E. 102nd St. in Mrs. Mary Pišek, E. 64. ceste. Prav iskrena hvala obema!

Globoko znižane cene

Čitatelje opozarjamo na oglas slovenske tiskarice Jos. Stampfel, 6108 St. Clair Ave. Trgovina nudi za tri dni, v četrtek, petek in soboto globoko znižane cene na vsem blagu.

* V Chesterton, Anglija, je včeraj nastala razstrelba v premo-govniku, ki je ubila 27 premo-garjev.

Zanimive vesti iz življenja ameriških Slovencev po številnih naših naselbinah

Edvard Suštar, star 25 let, Pueblo, Colo., je podlegel požodbam, ki jih je dobil v Alamogosi, Colo., februarja meseca 1937.

V bolnišnici v Fairmont, W. Va., je umrl rojak Ivan Bačić. Star je bil 28 let in rojen v Smagorici pri Kastavu v Istri. Tu zapušča dva brata, v stari domovini pa enega brata in tri sestre.

V Barbertonu, Ohio, je preminul dobro poznani rojak John Fidel, ki je bil doma iz Nove Sušice pri St. Petru na Krasu.

V Claridge, Pa., je preminul rojak John Garvas, ki je bil star 52 let in doma iz Višnje gore.

Junija meseca je dobil na Loyola univerzi v Chicagu diplomu doktorja zobozdravništva 29 letni Joseph Zelko, sin Mr. in Mrs. Frank Zelko iz Joliet. Zadnje leto je bil na univerzi inštruktor anatomije. Svoje študije je dovršil z odliko. Tudi dr. Zelko kot vsi drugi slovenski inteligenti v Zed. držav je dobil podlago svoje vzgoje v katoliških šolah.

Ob drugi obletnici

V četrtek 8. julija bo minulo dve leti, odkar je umrla Rose Erste, omožena Snyder. V ta namen se bo brala sv. maša ob 8. uri zjutraj. Prijatelji so prošeni, da se udeležijo. (Kje bo sv. maša nam ni bilo sporočeno. Op. ured.)

V West Virginijo

Rojaki Frank Knific, Louis Urban in John Asseg so se podali za par tednov na počitnice v White Sulphur Springs, W. Va. Da bi vsi prav zdravi se vrnili, to jim želijo prijatelji.

Iz Floride

Mr. in Mrs. Joe Tekavec Sr., 1256 Norwood Rd., pošiljajo pozdrave iz St. Augustine, Fla. Odšla sta tja na počitnice.

K molitvi

Članice društva Srca Marije (staro) so prošene, da pridejo k molitvi nočjo večer ob 8. uri za pokojno sestro Heleno Vehner, 4210 Superior Ave.

Na počitnice

Miss Josephine Princ, 1017 E. 71st St. in Miss Pauline Zakrajšek, Muskoka Ave., sta od-potovali na obisk v Pueblo, Colorado.

Debata radi "deset let starih kokoši," ki so se baje servirale delegatom SNPJ ob priliki konvenčnega banketa v Clevelandu, se je razširila. Najprvo je to stvar hudobno namignil Ivan Molek, urednik "Prosvete," ki itak gleda na vsako stvar na svet s črnimi očmi. Sedaj, ko so ga društva prišla za ušesa, se izvija in krči, in končno je "deset let stare kokoši" vrgel — Bogu v naročje, češ, da jih je Bog poslal! To je zločinsko-otročje! Molek v "Prosveti" ni samo napadel jed, ki je bila servirana delegatom, pač pa je cinično v isti številki napisal, da se je delegatom točil — skisan čvček. Kdor je dal za konvenčni banket vino, naj pride do besede!

V Ely, Minn., je umrla mlada rojakinja Mrs. Victor Virant, rojena Homer. Po končanih višjih šolah je šest let poučevala v Ely, Minn. Stara je bila šele 28 let.

Urednik v mestu

Zadnje dneve se je nahajal na obisku v Clevelandu Mr. Peter Vidmar, drugi urednik "Amerikanskega Slovence." Bil je gost družine Schmuck in Bandi na 1249 E. 67th St. Ogle-dal si je mnoge zanimivosti našega mesta, kot Jezersko razstavo, naše narodne kulturne vrtove in drugo. Mr. Vidmar je odnesel najlepše spomine iz mesta.

Pogreb Peunica

Pogreb pokojnega Peunica se vrši iz pogrebnega zavoda A. Grdina in Sinovi v četrtek dopoldne ob 9. uri. Truplo bo blagoslovljeno v cerkvi sv. Pavla. Ranjki je bil doma iz Dol. Varuša, Stara Gradiška. Star je bil 55 let. Bodi ranjkemu mirna ameriška zemlja!

Amelia Earhart

Radio postaja na Howland Island poroča, da je sinoči dobila ponovne klice na pomoč od Amelie Earhart, drzne zrakoplovke, ki se je zgubila nekje na Pacifiku. Zvezno vlado ve-lja \$250,000, da iščejo ponesre-čeni zrakoplov.

Ohijski farmerji dobivajo manj za svoje produkte

Columbus, Ohio, 6. julija. Kot naznanja zvezna-državna posredovalnica za farmarje, je farmer v državi Ohio tekom meseca junija dobil primeroma nižje cene za svoje produkte kot pa v juniju meseca lanskega leta. Edino pre-šiči, voli in jagnjeta so prinesla nekoliko višje cene. Cena žitu se je znižala od 5 do 14 centov pri bušlu. Deloma je vzrok temu, ker se obeta letos večja žetev kot lansko leto. Pšenice n. pr. se je lansko leto pridelalo v Ohio 40,670,000 bušlov, letos pa bo pšeni-ce najmanj 50,500,000 bušlov. Za seno so dobivali ohijski far-marji v juniju \$11.50 od tone, lansko leto pa \$14.00. Tudi mleko prinaša nižje dohodke kot lansko leto. Cena jajcem, katero dobivajo farmarji, ki prodajajo na debelo, je bila približno 16c za ducat, dočim so lansko leto dobivali 18c od ducata. Tudi cena kokošim in zelenjavi je nižja kot lansko leto.

Seja Orlov

V četrtek 8. julija se vrši se-ja "Orlov." Po seji bo serviran prigrizek in okrepčilo. Opozar-ja se člani društva Orel od fare sv. Vida na njih prvotni ukrep glede izleta, ki ga nameravajo privediti 25. julija. Isti dan je v Clevelandu ogromna slavnost v naselbinah, ko bo slovesno odprt Jugoslovanski kulturni vrt ob navzočnosti gostov iz domovine. Orel je prošni, da spremeni svoj dan za izlet.

Deseta žrtev

Včeraj so dobili v jezeru v bližini E. 9th St. že deseto, po-polnoma razrezano truplo ne-krške moškega. Roke in noge so bile popolnoma odrezane od-trupla, tako tudi glava. To je že deseta žrtev umorjena na enak način. Policija je brez vsakega sledu, kdo bi bil morilec.

Na obisku

Iz Waukegana, Ill., sta prišli v Cleveland Mary Ann in Jeanne Gabrovšek na obisk. Stanujeta pri družini Mr. in Mrs. Frank Cevka, 6607 Schaeffer Ave. Mrs. Cevka in Mrs. Gabrovšek sta sestrični. Prijetno bivanje jima želimo v Cleve-landu.

Več dela v desetih največjih državah sveta, kot ga je bilo v letu prosperite 1929

Geneva, Švica, 6. julija. Med-narodni delavski odbor, ki zbora-ruje v tem mestu, je pravkar podal statistiko glede delavskih razmer v prvi polovici leta 1937.

Odbor pravi, da je v desetih večjih državah na svetu danes veliko več dela, kot pa ga je bilo v letu največje prosperite-te, leta 1929.

Anglija ima naprimer letos 111 odstotkov dela napram letu 1929, Latvija 112 odstotkov, Ju-goslavija 106 odstotkov, Dan-ska 138 odstotkov, Estonija 143

odstotkov.

Najbolj se je delo pomnožilo v Afriki, kjer je bilo v prvih šestih mesecih letošnjega leta 148 odstotkov dela napram 100 odstotkom v letu 1929.

Mednarodni delavski urad nadalje poroča, da je brezpo-selnost mnogih državah popol-noma zginila, in da so poleg obilnega dela se tudi plače v go-tovih industrijah precej zvišale. V mnogih državah več ne po-znajo problema brezposelnosti.

Dobički od pijače

Washington, 6. julija. Država Ohio je tretja v Zedinjenih drža-vah glede visoke svote, ki jo do-biva kot dobiček od prodanih opojnih pijač. Samo vlade v Pennsylvaniji in v New Yorku dobivajo več čistega dobička kot država Ohio. Država New York je dobila v letu 1936 dobička \$41,416,000, država Pennsylvan-ia \$29,233,000, država Ohio \$26,708,000, država Illinois \$16,007,000. Skupaj so dobile razne države dobička od prodaje opoj-ne pijače v letu 1936 ogromno svoto \$256,345,000. V letu 1935 je znašal čist dobiček samo \$168,566,000. Zvezna vlada je pa dobila v letu 1936 od opojne pijače \$619,000,000 čistega do-bička.

Mrs. Jelenić umrla

Sinoči ob 11. uri je preminula blaga žena pionirka Ana Je-lenić, vdova po možu Petru Je-leniću, ki je bil ugleden groce-rijski trgovec in umrl novem-bra, 1935. Družina stanuje se-daj na 9702 Parmalee Ave., po-prej pa mnogo let na 1394 E. 26th St. Pogreb bo v oskrbi Gr-dinovega pogrebnega zavoda. Več poročamo jutri.

Poroka

Mr. in Mrs. John Smrekar, 5445 Homer Ave., naznanjata, da se je zaročila njih hčerka Ann z Mr. Harold Lindberg. Po-roka se vrši v soboto 10. julija ob 9. uri dopoldne v katoliški katedrali na E. 9th St. in Supe-rior Ave. Iskrene čestitke mla-hajajo se v Jolietu.

Iz Ely, Minn.

Kakor lansko leto, tako tudi letos preti suša uničiti poljske pridelke. Poglavitni pridelek tu je krompir. Radi lanske suše smo ga plačevali po \$2.50 bušel. — Radi stavke v jeklarnah je Zenith rudnik v Ely, Minn., zaprt že tri tedne. To je velika zgbua za delavce in trgovce v tem okraju. — Kakih 18 milj od Ely je pred kratkim začel obratovati Pearl Granite kam-nolom. Granit je posebno izvr-šten za nagrobne spomenike. Po 8 ton težke kose granita vozijo v St. Cloud. En kamen iz ime-novanega kamnoloma je bil po-slán v New York za svetovno razstavo. — J. J. Peshel.

Dež in farmarji

Deževje, ki pada zadnje tedne zlasti po severnih krajih države Ohio, je povzročilo farmarjem silno škodo. Mnogim je voda od-nesla seno in druge pridelke. Ne-katere farme so popolnoma zali-te z vodo, dočim se druge ne mo-rejo posušiti, pa že pada novo deževje. Ponekod so bila odne-sena od vode cela polja s pridel-ki vred.

19 ranjenih

Vsega skupaj je bilo v Cleve-landu v dnevih 4. in 5. julija ra-njenih 19 oseb, večinoma otrok, radi raznih pokalic. Še včeraj so troke vozili v bolnišnice.

Iz Joliet

Patsy Krall, Stanley Gercar in Rudy Koren pošiljajo najlep-se pozdrave svojim staršem in prijateljem v Clevelandu. Na-hajajo se v Jolietu.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

1117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto, \$5.50; pol leta, \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$8.00.
Posamezna številka, 3 cence.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$8.00 per year. Single copies, 3 cence.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 157, Wed., July 7, 1937

Primorje pred tridesetimi leti

Tako je danes v Primorju in v Jugoslaviji, in naše prijatelje bo gotovo zanimalo priklicati v spomin, kako je bilo tam pred tridesetimi leti. Mi nismo nikdar imeli niti nima-danes niti najmanjše simpatije do nekdanje Avstrije, to-dar resnici na ljubo se mora priznati, da je bil habsburški režim za precejšnje spoznanje boljše. Tozadevno piše glasi-lo izseljenih primorskih Slovencev in Hrvatov, v jako po-učnem članku sledeče:

Dne 14. maja, 1907, so se v Primorju vršile jako važne volitve in dotični dan je eden najbolj važnih v primorski povestnici. Na ta dan se je namreč prvič glasovalo po demo-kratskem načinu, to je, sleherni je imel pravico do glasova-nja. Do tedaj so smeli glasovati samo oni, ki so plačevali davke, kar pomeni, da so imeli bogati vso oblast v rokah, si-romašni so pa bili brezpravni. Postava od 23. februarja, 1906, pa je odpravila ta način glasovanja in sleherni je dobil pravico glasovanja, kar se je prvič zgodilo 14. maja, 1907.

Seveda dotične volitve v letu 1907, dasi so se vršile na jako liberalen način, nikakor niso mogle podati točne slike našega gospodarskega in narodnega življenja v Primorju, ker so bili mali posestniki in delavci, po ogromni večini Slo-venci in Hrvatje, v veliki večini povsem odvisni od Italija-nov. Toda kljub temu je s to postavo stoletno gospodarstvo Italijanov v Primorju doživelo svoj konec.

Novi slovenski državni poslanci iz Primorja so na Du-naju takoj zahtevali, da se laški interesi nikakor ne smejo dvigati nad premočjo Slovencev in Hrvatov v Primorju. Primorje se je tedaj razdelilo v šest volivnih okrajev. Po stari postavi so imeli Jugoslovani v Istri samo enega poslan-ca v državnem zboru, Italijani pa kar štiri. Po statistiki iz leta 1900 je bilo v Primorju 265,320 Hrvatov, 253,638 Slo-vencev, Italijanov 145,528, a Nemcev 7,988.

Toda to uradno statistiko je treba vzeti z veliko rezer-vo, ker so vladno štetje vodili večinoma laški uradniki, ki so pri štetju požirali cele tisoče Jugoslovancev v Primorju. Da so bili Jugoslovani v Primorju v resnici močni, mnogo bolj močni kot Italijani, so pokazale takoj prve volitve po novem sistemu. Trije Jugoslovani so bili takoj izvoljeni z absolut-no večino, dočim so se za ostala tri mesta morale vršiti ožje volitve. Pri teh volitvah so prodrli vsi trije laški kandidati, kajti Italijani, opazivši nevarnost, so se strnili v eno celoto in zmagali.

Jugoslovani so zgubili svoj mandat v južni Istri, kajti socialisti so tedaj naročili vsemu svojemu članstvu, da voli laškega kandidata. Posledica te izdaje od strani socialistov so bile, da so slovenski in hrvaški delavci v Pulju in v Trstu izstopili iz socialistične stranke in osnovali svojo lastno na-rodno delavsko organizacijo. Laška socialistična stranka v Primorju je svoj korak opravičevala s tem, da je dobila po-velje od glavnega socialističnega stanu na Dunaju, da mo-rajso socialisti voliti proti katoliškim jugoslovanskim kandi-datom in za — liberalne Italijane! Jugoslovanski socialisti so se nad Italijani maščevali s tem, da so priporočili svojim pristaešem, da volijo katoliške kandidate, ki so bili poznani kot najbolj poštrevovalni narodni delavci v Primorju.

Ta exosud Hrvatov in Slovencev iz socialistične stranke ni bil prvi niti zadnji, in krivi so bili vselej laški socialisti, ki so bili vselej najprvo Italijani in šele mnogo pozneje — socialisti. Sam Mussolini je bil pred nekaj leti vodja socia-lističnega gibanja v Italiji, dokler ni prevzel ulogo diktatorja.

Važne so bile volitve iz leta 1907 v tem oziru, ker so pred 30. leti naši ljudje prvič pokazali sveto, kako močni so, kako daleč nadkriljujejo Italijane v Primorju, in kako izda-jalski znajo biti socialisti, kadar se gre za slavo italijanščine. Tedaj zginejo delavske borbe, in ostane le narodni šovinizem.

Od tedaj je preteklo trideset let, in skoro je zgnila v Primorju zadnja sled slovenskega življa in hrvaškega žitja. Kar se ni izselilo v Kanado in v Južno Ameriko, to je bilo doma deloma pometano v ječe, deloma pobito od laških mi-ličnikov fašizma, deloma z nasiljem spremenjeno v Italijane, a ostali del narod z grenko žalostjo v srcu umira v barbar-ski Mussoliniji. In v takem položaju so se šli klanjat jugo-slovanski časnikarji v Rim morilcu njih lastnega naroda!

Kaj pravite!

V Berlinu je velika trgovina, ki ima pri vratih napravo za parkanje prižganih cigar. Tukaj moški odlože svoje cigare, ka-tere ne marajo kaditi med številnimi odjemalci v trgovini. Ko gredo iz trgovine, si vzamejo vsaj svojo cigaro pri vratih, jo zo-pet prižgejo in gredo zadovoljno domov. To je že lepo, res, toda pri vratih bi moral stati nameščenec trgovine, ki bi vsakemu od-jemalcu tudi cigaro prižgal.

Že več hišnih gospodarjev je reklo, da bi moral kdo vzgojiti tako travo, ki bi nikdar ne zrasla več kot en palec visoko in ki bi bila vedno zelena. Ta trava bi se porabila samo za trate pred hi-šami in na domačih vrtovih. Marsikatera znojna kapljica bi bila prihranjena onim, ki redno dvakrat na teden dirjajo za svojim strojem za košenje trave.

BESEDA IZ NARODA

Prijeten izlet v nedeljo

Cleveland (Collinwood), O.— Danes ne slišiš drugega kot pogo-vore o izletih in piknikih. Ko primem v roke Ameriško Domo-vino tudi skoro vsak dan berem, kako se to ali ono društvo pri-pravlja na piknik. In, no ja, ker je take vrste sezona med nami, je tudi društvo Borštarnjev iz Collinwoda sklenilo, da priredi svoj izlet v nedeljo na Surtzo-ve farne na Chardon Rd. Pridi-te vsi člani in pa jestvine pripel-jite s seboj. Pive bomo imeli pa za vse dovolj. Kdor hoče pripel-jati svojega prijatelja s seboj, ga lahko. Toda ker ne bomo prodajali piva na kozarce, mora vsak, ki ni član našega društva plačati en dolar, potem pa lahko pije, kolikor more.

Za vse tiste, ki nimajo svojih avtomobilov, bo vozil truck od šole na 156. cesti in sicer bo odpe-ljal točno ob enajstih. Torej bo-dite malo prej na mestu. Tudi vsi avtomobili se zbirajo pri naši šoli ob istem času, da se vsi skupaj odpeljemo. Nekateri naši člani, ki imajo prostor na svojem avtu, so obljubili, da bodo pobrali par drugih. Kateri niste bili na zad-nji seji, se vas prosi, da pridete v četrtek in nam poveste, če bi tudi vi lahko katerega vzeli s se-boj. Tako bomo vedeli, za koliko ljudi bo treba prostora na trucku. Končno pa upam, da nas bo na tem izletu dvakrat več kot lansko leto. Pozdravi!

Frank Martich, predsednik.

Slovenci v Clevelandu, pripravimo se!

Cleveland (Newburg), O.— Zopet se nam bližajo veličastni dnevi za vsa clevelandska nase-lbino. Ta mesec bo zopet zazna-movan v zgodovini ameriških Slovencev kot mesec velikih do-godkov, namreč, postavitev spo-menika pisatelju Ivanu Cankar-ju in pa Baragov dan. Vse to se vrši ta mesec na 25. julija. Vse bo slovesno in praznično ta dan. Si-ši se tudi, da se pripravljajo na-ši bratje in sestre širom Ameri-ke, da pridejo v našo metropolo, v Ljubljano ameriških Sloven-cev. Prav je, le pridite v velikem številu, prav prijazno vas vabi-mo. Videli boste številne naše že-ne in dekleta v lepih narodnih no-šah in občudovali boste naša slo-venska dekleta v slikovitih uni-formah, naše godbenike vseh šti-rih slovenskih župnij, naša šte-vilna društva vseh organizacij.

Vse to se pripravlja za veli-častni Baragov dan, ki se vrši dne 25. julija.

Naša newburška naselbina se bo še te dni najprej pripravila, da dostojno in slovesno sprejme v svojo sredo goste, ki prihaja-jo k nam iz stare domovine. Za to je bila sklicana seja zadnjjo nedeljo vseh zastopnikov skup-nih društev fare sv. Lovrenca. Soglasno je bilo sklenjeno, da naše velike moze, dr. Franceta Trdana, profesorja, in učitelja g. očeta našega č. g. J. Slapšaka, ki prideta te dni enkrat, menda okrog 15. julija se ju sprejme slovesno z godbo na čelu 17. julija se ju pozdravi v Slov. Nar. Domu na 89. cesti. Sklenilo se je, da se naprosi naša pevska zbor Slovenijo in Zvon, da zapojeja par primernih pesmi gostoma v pozdrav. Tudi naši mladi pevci Črički bodo zapeli in pokazali, da naš mladi slovenski rod še živi. Gotovo se bosta ce-njena gosta počutila prav doma-če med nami.

Za ta dan ste vsi, prav vsi vabljeni, da pridete poslušat naš-š visoka gosta iz domovine. Oba sta izvrstna govornika in še prav živo nam je v spominu govor g. učitelja Slapšaka, ko je pozdra-vil ameriške Slovence ob priliki njih obiska stare domovine, med

njimi našega župnika Father Omana. Cenjena gosta nam bo-sta prinesla pozdrave iz naše mi-le domovine in povedala nam bo-sta marsikaj zanimivega.

Slovenci v Clevelandu, pripra-vimo se, da prijazno in dostojno sprejmemo naše goste in krvne brate iz stare domovine. Pridimo takrat vsi skupaj, od blizu in da-leč, da bo velika udeležba napra-vila dober vtis na naša visoka gosta. Pozdravi!

Anton Meljač.

ZAHVALJUJEMO SE!

Poleg naše zahvale v dopisu glede pogrebne doma, naj bo še posebej omenjeno v zahvalo darovalcem lepih šopkov k otvo-rjavi novih prostorov. Krasne šopke so nam poslali: Mr. Jo-seph Demshar, stavbenik, Mr. George Vojnovich, arhitekt, Mr. Jim Slapnik Sr., družina Mrs. Josephine Strnad in National Casket Co.

Dalje iskrena zahvala vsem, ki so obiskali naše nove prostore in nam izrazili častitke. Od časa do časa bomo skrbeli, da bomo privedli zopet slikovne predsta-ve na vrtu.

Naj bo mimogrede omenjeno, da bo slikovna predstava special-no za brate Hrvate v sredo 14. julija. Kazale se bodo slike iz Hrvatske in tudi od tukaj iz živ-ljenja naših bratov Hrvatov. Tej slikovni predstavi lahko vsak prisostvuje. Prijazno vas vabi-mo.

A. Grdina in sinovi.

IZ PRIMORJA

— "Pohod" priobčuje neke opazke k izletu v Postojno 23. maja. Med drugim pravi: Car-ne venduta pravijo o sebi naši ljudje na Primorskem, hvala Bogu, da tako čutijo, kakor je pravilo! Izjavljali so tako, ko smo jih spraševali, kako se kaj počutijo izven Jugoslavije. Ima-jo pa upanje, da bo sedaj, vsaj nekaj časa, malo boljše. — Mi smo Slovenci in ostanemo Slo-venci, tako je vzklikala skupina otrok v Postojni, ko smo jih vprašali, če znajo še slovenski. Pripovedovali so tudi, da se jim je povedalo v šoli, da se bodo kmalu začeli tudi v šoli zopet učiti slovenščino. Veseli smo, da mladina tako čuti, dokaz ob-enem, kakšno vzgojo imajo do-ma. Ni torej še vse izgubljeno.

— Dvojezične cenike in jedilne liste (italijanski in slovenski) so imeli gostilničarji in trgovci, ko smo 23. maja prišli v njihove lokale. Prej to ni bilo dovolje-no. Tudi napredek! — Med vo-jajstvom, ki ga je izredno mno-go v Postojni, so tudi slovenski fantje, zlasti med alpinci smo slišali, ko so stali okrog vrtilja-kov in se razgovarjali z doma-čimi dekleti, slovensko govori-co. — Spremljevalci v jami sa-mi so razlagali znamenitosti v slovenskem jeziku. Bajse so kot taki nastavljeni sami domači slovenski fantje. — Naša god-ba "Sloga" je igrala na trgu v Postojni tudi slovenske koma-de, kar je vzradostilo naše roja-ke v Postojni, da so se nekate-rim orosile oči.

— V Los Pinos v Argentini je 1. maja umrl Jože Slavec, star 26 let, doma iz Knežaka na Piv-ki. Zbolel je za pljučnico, ki ji je v bolnišnici tudi podlegel. V Argentini zapušča brata Anto-na, v domačem kraju pa ostale sorodnike.

— V Gornji Vrtojbi pri Gorici je umrla 16. aprila trgovka in posestnica Cecilija Batistič v starosti 65 let. Pokojnica zapu-šča v Južni Ameriki enega sina, doma pa dva sina in dve hčeri.

Ernest Jerman:

Moji doživljaji v Španiji

Albacete in okolica sta se utrde, toda kader sovjetske ar-made je ostal v našem mestu. Najbolj odlikovali po ubijanju.

Ko zaključujem ta članek, izražam upanje, da bo to, kar je španski narod doživel, slu-žilo Evropi in vsem njenim narodom, ki jim je še kaj do kakšne kulture, kot svarilo, naj se z vsemi silami upre marksistični propagandi. Ide-ja, ki se širi z ubojstvi in z ropom, je zločinska. Naj se enakost nikar ne omadežuje z geslom: svoboda, bratstvo in nedolžno človeško krvjo. To je geslo srčne kulture, ki je pa boljševisko barbarstvo, kot se je v Španiji razodelo, nima.

Albacete je danes sedež so-vjetskega generalnega štaba in zbirališče takomenovane med-narodne brigade, to je armade inozemskih prostovoljcev, ki so prišli na pomoč boljševiski vla-di v Španiji. Albacete ima za to sijajno lego. Je kakšnih 100 kilometrov oddaljeno od ba-skovske fronte, 240 kilometrov od Madrida, 250 kilometrov od Valencije, kjer je sedaj sedež rdeče vlade. Alicante, ki je ve-liko pristaniško mesto, je z vla-kom in po lepi betonirani avto-mobilski cesti iz Albacete lahko dosegljivo v najkrajšem času.

Mesec dni po rdeči zasedbi je madridska vlada poslala v Al-bacete bivšega ministrskega predsednika Martineza Bar-riosa ter ga pooblastila, naj sku-paj z guvernerjem de Vego pri-pravi vse potrebno, da bo Alba-cete postalo osrednje zbirališče prihajajočih prostovoljcev. Ta-ko je to mestce, kjer takore-koč nikdar tujece ni bilo, ka-mor so prihajali samo redki tu-risti in ljubitelji spominov na domovino Don Quijota v pokra-jini "La Manche," katere pre-stolno mesto je ravno Albacete.

Prvi inozemci, ki so vkorakali v Albacete, so bili — Nemci. Vzbudili so kajpada veliko po-zornost. Bilo jih je veliko in so celi dve uri korakali skozi me-sto v stadion za bikoborbe in v samostan nasproti glavnemu kolodvoru, kjer so bili nastanje-ni. Večidel protihitlerjevci, ki so iz Nemčije pobegnili in so v državljanski vojni iskali zapo-slitve. Saj je rdeča vlada obljub-ljala sijajne plače. Vso oskr-bo in še 50 pezet (500 dinarjev) na teden. V stadionu za biko-borbe je bila urejena poljska kuhinja. Revolucionarni odbor je tudi mene odredil, da služim za tolmača ter dal dovoljenje, da so se Nemci smeli zbirati v moji kavarni, ker govorim nem-ški. Tako sem prišel z njimi v stik in sem zvedel za včasih za-resne čudne vzroke, ki so te lu-di gnali v Španijo in ravno v vrste rdeče armade. O kakšnem na-vdušenju za boljševiske ideale ali o kakšnem idejnem nasprot-stvu proti takomenovanemu fašizmu — niti sledu ni bilo. Ne rečem, par idealistov je bilo med njimi, ki jih je borba za idejo prignala v Španijo, toda ravno ti so bili tudi prvi razoča-rani, ko so videli, kako izgleda dežela v njihovi sanj in kako iz-gleda v resnici "borba za prole-tarske ideale." Predvsem, ko so prišli v stik z rdečimi milič-nicami! Drugi pa so prišli po za-sluzek in so seveda tudi kaj kmalu odprli oči, ko so namesto 50 pezet na teden prejemali le po pet! Ker so začeli mrmrati, jih je poveljstvo v kratkem od-rinilo na najhujšo fronto, na ono pri Cordovi, od koder se bržkone niso več vrnili živi. V Albaceti vsaj nismo več nikogar od njih videli.

Kaj kmalu pa se je preselil v Albacete sovjetski poslanik Ro-senberg z velikim štabom čast-nikov in agitatorjev. Načelnik štaba je general Kleber, ki pa je ostal v Madridu. Častniki so bili najprej poslani v Madrid, kjer so dobili nalogo, da mesto

utrdijo, toda kader sovjetske ar-made je ostal v našem mestu. Vedno so prihajali novi, odha-jali v notranjost, se vračali in tako naprej. Rusi so večidel go-vorili gladko španščino ter so nosili tudi uniforme rdečih španskih častnikov.

V par tednih so ruski oficirji postali gospodarji mesta. Za-segli so posteljino, vsaka dru-žina je morala dati po eno po-stelj, ter so organizirali bolniš-nice. Če ni šlo zlepa, je šlo s silo in brez pardona. Druga skupina je organizirala vojaško izvežbanje prostovoljcev. V ta namen so zasedli mestni park, kjer so bile vežbe od 5. zjutraj do 5. zvečer. Vežbanje je tra-jalo tri tedne, nakar so bili pro-stovoljci odposlani na fronto. Prostovoljci so dobivali hrano, stanovanje, pet pezet na teden in tobak. Pobegniti nobeden ni smel. Če so katerega na begu zasačili, je bil postavljen ob zid in vprico ostalih ustreljen. Ko je prva skupina odhajala na fronto, je jokala in je bilo žalostno gledati te jokajoče, od vseh vetrov nametane fante, ki odhajajo na smrtno fronto proti Cordovi. Brez vojaških plašcev, ogrnjeni samo v posteljno ode-jo, brez pravih čevljev, ampak samo v španskih "alpargatos," sandalih iz ovčje kože. Prepri-čan sem, da nikdo od njih ni več pri življenju.

Potem so se začeli valiti sem prostovoljci v velikih gručah. Predvsem Italijani, Francozi in Madjari. Prihajali so večidel iz francoskih zbirališč. Rusov je bilo zelo malo. Pač pa je pri-hajalo iz Rusije tem več častni-kov in vaditeljev. No, in kaj je z Jugoslovani? boste vprašali. V začetku novembra so prišli Jugoslovani. Bilo jih je 150. Prišli so iz zbirališča v Franciji. V sredini novembra je prišla druga skupina po isti poti. Šte-la je 250 mož. Prepeljale so jih francoske transportne ladje. Nekoliko jih je prihajalo pome-šanish s Francozi in Italijani. Večinoma so to bili fantje in moške iz hrvaških dežel, naj-več iz Dalmacije. Slovencev je bilo med njimi tudi nekaj. Te smo takoj prešteli in ne verja-mem, da mi je kateri ušel. Mo-goče je, toda ne verjamem, ker smo na transporte pazili. Vseh Slovencev sem naštel 27. Lahko si predstavljate, kako sem bil srečen, ko sem po 15 letih zopet slišal slovensko besede in slo-vensko pesem. Revolucionarni odbor jih je takoj poslal v mojo kavarno. Pri meni so ostali ce-lih osem dni na hrani. Med nji-mi je bilo nekaj "idealstov," ki večina pa je iskala kruha in za-sluzka. Takoj drugi dan sem jih odpeljal vse na pokopališče in jim pokazal prostor, kjer so bili s človeško krvjo zapisani "proletarski ideali" rdeče Špa-nije. Pa saj so v teku svojega bivanja enkrat sami imeli pri-ložnost videti takšen krvavi ob-zor. Rdeči agitatorji so jim ob-ljubljali visoke plače in — kar jih je najbolj mikalo — da bodo smeli po vojni ostati v Španiji in delati ter nemoteno služiti kruh. Našim Slovincem so kaj kmalu poslali "ideali." Kako hi-tro! Nobeden od njih si niti daleč ni predstavljal, kaj bo tukaj našel. Toda sedaj je bilo prepozno. Čakale so jih vežbe. Potem pa smrtna fronta pri Cor-dovi. Ne spominjam se več kra-jev, iz katerih so bili doma. Sa-mo to vem, da jih je bilo iz celj-ske okolice 7, med njimi eden silno nadarjen umetnik, ki je krasno igral pianino v naši ka-varni in gladko govoril sedem jezikov. Rdeči s ga pobrali nekje v Belgiji, kjer baje nje-gova družina prebiva. Iz Lju-bljane je bil samo eden med nji-mi. Iz Jesenic tudi eden. Dva iz Trbovelj, kjer sem tudi jaz doma. Tisti pianist je v štirih

dneh že nekam izginil. Če je bil ubit, ne vem. Morda pa je pobegnil. Želim, da se mu je beg posrečil. Škoda bi bilo tako nadarjenega fanta. Posebno, odkar si je glavo ohladil v Al-baceti. Poslovilni večer smo sla-vili tudi v moji kavarni. In kako tudi ne. Vsakemu smo darovali majhen zabojček s steklenico vina, nekaj cigaretami in sad-jem. Drugo jutro smo jih spre-mljali pri odhodu. Niso šli proti Cordovi, ampak na fronto pri Toledu. Ubogi fantje iz lepe Slovenije, moji bratje, kako rad bi vse bil poslal nazaj v vašo in mojo lepo domovino, k vašim materam. Pa sem vam mogel le z roko pomahati v slovo in pre-klinjati zapeljivce, ki so jih iz-vabili semkaj, da tukaj poginejo. Prepričan sem, da so veči-no-ma vsi padli v bojih. Samo dva sem pozneje še srečal. Enega v Madridu, kjer je bil tolnač pri nekem rdečem bataljonu med-narodne brigade, drugega pa v Malagi, ko je lila še rdeča. Brž-kone je tudi ta poginil v bojih za Malago, ki so bili tako straš-nó krvavi. Ubogi zapeljanci. A prokleti, stokrat prokleti zapel-jivci, ki so jih poslali semkaj umirat za Stalina. Da, za njega in za njegovo svetovno revolu-cijo, ki naj bi se vzgala ravno ob Španiji.

(Konec prihodnjic.)

Z letalom strmoglavil pred očetovo hišo

Na binkošno soboto se je bli-zu Linca zgodila tragična nesre-ča. Pred očetovo hišo je s svojim letalom padel na tla mladi leta-lec Artur Lasnasauja, ki se je izučil letalstva na Angleškem. Tukaj si je s svojim letalskim tovarišem Indijcem, T. Dam-shead Nadir Tata po imenu, iz-posodil letalo ter skupaj s svo-jim tovarišem odletel v Avstrijo, kamor sta priletela v petek do-poldne. V soboto pa sta se po-tem hotela vrniti nazaj na An-glesko. Letalo je srečno prista-lo na linskem letališču, nakar je mladi letalec ves srečen šel po-zdravit svoje starše. V soboto se je, kakor rečeno, mladi letalec hotel vrniti. Ob 8. zjutraj je le-talo srečno odletelo z linskega letališča. Toda letalec ni odletel takoj naravnost naprej, kamor je pač moral leteti, pač pa je, ka-kor toliko drugih mladih letal-cev, kadar se jim ponudi taka prilika, hitel, da je napravil še nekaj vijug nad svojo rojstno hišo.

Ko so domači slišali brnenje letala, so prihiti iz hiše ter mahali sinu in bratu. Ta je na-pravil nekaj prav lepih vijug po zraku ter se je tako prav lepo postavil pred svojci, ki so sedaj videli, kako imenitno zna letati njihov Artur. Letalec oče, ki je lekarnar, je še mahal pred hišo, ko je naenkrat zapazil, da se le-talo vedno bolj bliža zemlji. Na-to pa je naglo sledila nesreča, ko je vprico staršev letalo s si-nom vred telebnilo na vrt sose-dove hiše ter se razbilo.

Letalo se je docela razbilo, med tem ko so oba mlada letal-ca, Linčana in Indijca, umirajoča prepeljali v linsko bolnišnico.

Če verjamele al' pa ne

Po pločniku šumi mama in za roko se je drži sinko. Otrok ho-če vse videti in vse vedeti. Kar naenkrat pokaže sinko z roko preko ceste in zakliče:

"Jej, mama, glej, glej, tamle po oni strani gre pa urednik!"

"Pusti ga in nikar se ne špo-taj iz ubogega človeka. Bog zna, kaj bo še iz tebe, ko boš dorasel."

Še zakej vdova je sporočila policiji, da je skušal ponoči neki moški vlomiti v njeno hišo.

"Zakaj pa niste kričali na po-moč?" jo je vprašal policaj.

"I, kdo je pa mislil, da je prišel krast."

KRIŽEM PO JUTROVEM

Po namiznem izvirniku K. Maya

Večeralo se je, ko smo prišli. Vprašali smo v ulici, ki pelje v Čatak, po kavarni silah—orožarja—Deselima in zvedeli, da ni samo kavarna, ampak tudi han—gostilna—pa še zelo dobro obiskana han, vsako noč da ima vse sobe polne tujcev. Ta novica je nam utrujenim in lačnim popotnikom zelo dobro dela in ko smo krenili po čataški ulici, da poiščemo gostoljubni han.

Pravzaprav smo bili drzni, podajali smo se v levji breg.

Handžija nam je utegnil biti zelo nevaran. Njegovemu bratu se je namreč pripetila prejšnji dan nesreča. Ušel mi je v vranecem in z repetirko, o pravem času sem se opazil tatvino, zapodila sva se s Halefom za njim in mu zastavila pot. Preskočil je na konju strugo kabaškega potoka, pa tako nesrečno padel, da si je zlomil vrat. Sam si je bil kriv nesreče, pa balkanska mentaliteta je že taka, da so mene obsodili za "morilca," že v Kakaču so me hoteli zapreti. Prav nič nisem dvomil, da bo tudi Deselimov brat tako sodil, ko bo zvedel za nesrečo, ter se seveda skušal maščevati. Res smo torej tvegali življenje, ko smo šli k njemu prenočevati. Zanašal sem se le, da novica o bratovi smrti še ni mogla prispeti do handžijevih ušes.

Pa čemu smo vobče šli k Deselimu, če nam je bil nevaran?

Zvedeli smo spotoma, da je Deselim svak Žutega. Ta skrivnostni mož—ne vem, zakaj so ga imenovali Žutega, Rumene—me je silno zanimal in upal sem, da bom pri Deselimu zvedel kaj več o njem, morebiti tudi, kje da živi in kako bi prišel do njega.

Razen tega smo zasledovali že iz Odrina sem trojico ljudi, ki smo imeli z njimi razne račune, vedeli smo, da potujejo skozi Ismilan v Melnik, in upali, da jih bomo v Ismilanu prijeli ali pa vsaj zvedeli, kje jih v Melniku najdemo.

Taki so bili razlogi, ki so nas napotili v nevarni levji breg.

Han smo kmalu našli. Bil je obširna stavba, po balkanskih pojmih še precej čedna. Zavili smo na dvorišče.

Hlevi so obdajali dvorišče pa prostrana kolnica in nizka, dolga uta, v kateri so bile sobe za tujce. Gostilniški prostori so bili v hiši, ki je stala na ulici. Sobe za tujce so bile tesne luknje, kakor običajno na Jutrovem, kjer se gibljejo ljudje večinoma na zraku in ne dajejo mnogo na udobno stanovanje. Postelj ni bilo, le silno preprosta ležišča, z desk zbita, so čakala na naše utrjene kosti. O žimnicah in odejah ni bilo sledu, odeje si je moral vsak popotnik sam prinesiti s seboj.

Razjahalali smo. Od nekod je prišel mrk človek ni nas vprašal, ali mislimo pri njem prenočiti.

"Ti si handžija?" sem ga vprašal.

"Da."

"Prenočili bomo pri tebi in tudi večerjali."

"Han je zaseben, nobene sobe nimam več. Tule na dvorišču boste morali spati!" je povedal zelo negostoljubno.

Pokazal sem na svojo kopčo.

"Tudi za takele ljudi nimam prostora?"

Radoveden sem bil, ali bo kopča pomagala. Morebiti je bil handžija tudi eden izmed "bratov," član političnih prevarnikov in roparjev, organizacije, ki je bila razširjena po vsem Balkanu. Nosili so na turbanu ali pa na tarbušu kopčo, gumb, po njej so se spoznavali.

Res je kopča takoj pomagala. Obraz se mu je nekoliko raz-

jasnil in hitro je povedal:

"A tako—! Bratje ste? Potem je seveda stvar drugačna. Poskrbel bom, da dobite sobe. Ampak po dva skupaj bosta spala, ne morem izprazniti več ko dve sobi."

Bili smo zadovoljni in peljali konje v hlev.

Ko smo jih privezovali, se mi je zadelo, da čujem nekje za steno petje, kakršnega na Jutrovem navadno ni slišati.

Poslušal sem. Čudno in neverjetno—! Tako znana in domača je bila popevka. Ugibal sem in mislil pogledati, kdo bi pel globoko v Turčiji nemške pesmi, pa me je zmotil handžija. Večerja da je pripravljena, je povedal, in nas peljal v gostilniško sobo. Dobili smo kavo in čili zelo prijetno novico, da nam lahko za večerjo postrežejo s svežim pilawom in kuretno. Ponudbo smo seveda enoglasno sprejeli.

Molče smo večerjali. Gostovni bilo v sobi, mladi človek, ki nam je stregel, pa se je menda zaobljubil, da vse življenje ne bo spregovoril besede.

Po večerji je spet prišel mrki handžija in nas vzel s seboj, da nam nakaže spalnice.

"Kopčo imate," je pravil. "Rad bi govoril z vami. Pa žal trenutno ne utegnem. Imam na vrtu mnogo dela. Morebiti se pozneje nudi prilika za razgovor."

"Tudi vrt imaš?"

"Da. In nočoj je na vrtu veselica s petjem."

Začudil sem se. Jutrovec ne poje javno, najmanj pa za denar. Ali je zašla kaka evropska pevska družba v Ismilan?

"Kdo pa poje?"

"Neki tuji pevec."

"Odkod pa je?"

"Ne vem. Frank je."

"Ga plašas za petje?"

"Ne. Sam je začel peti."

"Je že dolgo pri tebi?"

"Danes je pripotoval."

Slutnja se mi je vzbujala, ki pa ji nisem prav verjel. Že v Košikawaku sem pri kovaču šimenu zvedel, da je pri njem prenočil neki frankovski pevec in ga razveseljeval vso noč s prelepimi popevkami. Ali je bil tisti—? Rojak—?

"Odkod pa je prišel?"

"Iz Carigrada in čez Ma-stanli. Prenočil bo pri nas. Sedel je na vrtu in začel peti, pa so šli vsi gostje k njemu na vrt. Neprestano poje in radi ga poslušajo. Tudi kavo in tobak jim moram na vrt nositi, mnogo posla imam."

"Pa ne veš, kako se piše?"

"Iz dežele Avstrija je, čudno tuje ime ima. Rekel je, naj ga imenujemo Madi Arnaut."

"Ako niste preveč utrujeni, lahko tudi sami stopite na vrt in ga poslušate. Razumeli ga seveda ne boste, ker poje v nečem tujem jeziku. Pa se vendarle lepo sliši, tako lepo, da kaj takega še nisem čul. Dali smo mu citre naše gospodične hčerke, glasove vseh ptic igra na njih. Vesel človek je."

Torej je bil le tisti, ki je že kovača šimena in njegovo ženo razveseljeval s svojim petjem. In tisti, ki ga je "okradel robati Armenec v hanu blizu Topuklija."

Handžija nam je odkazal sobe.

Dobili smo dve, drugo poleg druge. Sobi sta imeli okna, pa brez šip, zaprta z oknicami. Svetili pa smo si z lončki, napolnjenimi z lojem. Dal nam je celo "postlati," slame je dal nositi na ležišča in pognal čez njo odeje. To posebno pozorno postrežbo je kajpada povzročila le kopča.

(Dalje prihodnjič)

Obisk na Robinzonovem otoku

Ameriški kapitan Jošua Slocum je bil prvi človek, ki je v navadni jadrnici obšel zemljo. Njemu so kmalu potem sledili še drugi, tako da ta stvar dandanes ni kaj posebnega več. Ta stari in izkušeni mornar je od svoje zgodnje mladosti preživel na morju. Na podlagi svojih velikih mornariških izkušenj si je nazadnje sam predelal staro jadrnico za pot po širnem morju. Jadrnica, ki si jo je bil kupil, je bila zelo stara ter se je imenovala "Spray." Predelaval jo je celih 13 mesecev ter je nazadnje iz nje naredil prav dobro jadrnico, ki je bila 11 metrov dolga ter 4 in pol metra široka. Dne 24. aprila leta 1895 je z njo odjadril iz Bostona okoli sveta. V teh letih 2 mesecih in dveh dneh je prejadril zemeljsko oblo ter 46.000 morskih milj. Dne 27. junija 1898 se je srečno vrnil v Newport. Svoje doživljaje na tem popotovanju je lepo popisal v posebni knjigi. Med njegovimi popisovanji je morda najbolj zanimiv popis, kakor je obiskal otok, na katerem je nekaj prebil dolga leta Robinson Kruzo, ki se je v resnici pisal Aleksander Selbirk. Robinsonov otok pa se danes imenuje Juan Fernandez. Mornar Slocum tako le popisuje svoje doživljaje na tem otoku:

"Od rta Pillar sem krmaril na otok Juan Fernandez ter sem se po 15 dnevni vožnji srečno približal staroslavemu otoku dne 26. aprila 1896. Modre višine tega otoka so kukale izza oblakov ter sem jih videl 30 milj daleč. Veselje me je pretreslo, ko sem zagledal ta otok. Globoko sem se priklonil. Ker je ves dan pihal precejšen veter, sem s svojo jadrnico mogel do otoka še le o mraku. S svežim vetrom, ki je polnil jadra, sem nazadnje zvečer dosegel otok na severno-vzhodni strani ter se tamkaj vsidral.

Nekoliko dalje vstran sem v nekem zalivu zagledal migljati drobno lučko. Ustrelil sem v zrak, a odgovora nisem dobil. Kmalu pa je lučka docela izginila. Vso noč sem poslušal, kako so se morski valovi zaganjali v obrežne skale. Po živalskih glasovih v gorah, ki se je vedno slabeje slišalo, sem sklepal, da morje mojo ladjo vedno bolj zanaša stran od otoka. Vendar se mi je vso noč dozdevalo, da je ladja v morskih valovih še vedno preblizu otoka, kar bi ji bilo lahko nevarno.

Kmalu potem, ko se je zdanilo, sem zagledal čoln, ki se je blizu moji ladji. Ko mi je bil čoln že precej blizu, sem slučajno vzel svojo puško, katero sem ponoči imel seboj na krovu, ter sem jo hotel ponesti nazaj v kabino. Ko pa so ljudje, ki so bili v čolnu v mojih rokah zagledali orožje, so se naglo vrnili ter odveslali nazaj k obali, ki je bila kake 4 milje daleč. Bilo jih je šest, ki so veslali in lahko sem opazil, da so bili to izkušeni mornarji. Zato sem vedel, da bom imel opraviti z omikanimi ljudmi. Pač pa so oni o meni najbrže mislili vse kaj drugega, ker so puško v mojih rokah docela napačno tolmačili. Ne brez težav sem jim s pomočjo znakov skušal dati razumeti, da nisem hotel streljati, ampak da sem hotel spraviti le svojo puško. Velel sem jim, naj se kar mirno vrnejo. Ko so me nazadnje le razumeli, so se vrnili ter bili kmalu pri meni na krovu.

Eden izmed ljudi, katerega so imenovali "kralja," je govoril angleško, vsi drugi pa le špansko. Vsi so že v časopisih, ki prihajajo tja iz Valparaísa, brali o popotovanju moje jadrnice in bili radi kaj novic slišali od mene. Pripovedovali so mi o nekateri vojski med Čile in Argentino, o kateri nisem še nič slišal. Jaz pa sem jim pripovedoval, da so mi ljudje v Čile pripovedovali, da se je njihov otok pogreznil v morje. Mož, ki so ga imenovali "kralja," je vzel kolo od krmila v roke ter ga obračal tako čudno, da je moja ladja kmalu začela plesati. Mislim, da se ne nikdar več ne bo dala mirno in naravnost voditi. Kakor sem izvedel, so onega imenovali za "kralja" zato, ker je že najdalje živel na tem otoku, namreč celih 30 let. Ta naslov je bil le izraz spoštovanja do najstarejšega naseljenca.

Otočani so mi pripovedovali, da je takrat otok pod vladjo guvernerja, ki pripada švedskemu plemstvu. Pripovedovali so mi, da guvernerjeva hčerka zna imenitno jezdariti najbolj divje koze, ki so na tem otoku. Ob času mojega obiska pa je bil guverner v Valparaízu, kamor se je odpeljal z vso svojo družino, da bi tamkaj svoje otroke dal v šole.

"Kralj" sam je bil kake dve leti v Rio de Janeiro, kjer se je oženil z Braziljanko, ki je potem za njim šla na ta otok. Bil je potu rodu Portugalec, doma z otokov Azorov. Mnogo je potoval z ladjami na love na kite. S časom je postal krmar. Vse to in še marsikaj drugega sem izvedel, preden smo priveslali do obale. Izkušeni portugalski krmar je mojo jadrnico med vetrom tako spretno krmaril, da je bila kmalu v varnem zalivu.

Otok Juan Fernandez je prijazen kraj. Hribi so vsi polni gozdov, doline pa sila rodovitne. Skozi številne globeli dero potoki čiste vode. Na otoku ni nobenih kač in nobenih drugih divjih živali, kakor svinje in koze, katerih sem precej videl ter nekaj psov. Ljudje izhajajo tam-

kaj brez ruma in brez piva. Med njimi ni nobenega policista in nobenega odvetnika. Vse gospodarstvo na otoku je sama preprosta. Za pariško modo se prebivalci niti ne menijo ne. Vsakdo se oblači le po svojem okusu. Čeprav na otoku ni nobenega zdravnika, so vsi ljudje zdravi ter otroci čudovito lepi. Vsega skupaj živi na tem otoku kakih 45 ljudi. Večina odraslih je iz južne Amerike.

Nekoč je veliko gorečo ladjo zaneslo k temu otoku ter jo vrglo na breg. Ogenj so pogasili, ladjo pa je morje razbilo. Otočani pa so tramovje polovili iz morja ter so ga porabili za zgradbo svojih bivališč. Zato so vse njihove hiše nekam ladjam podobne. Hiša "kralja," ki se piše Manuel Carrazo, je podobna starji barki. Ima pa v edinih vratih medeninast tolkač, vrata pa so lepo zeleno popleskana. Pred tem vhodom je stal velik jambor z zastavami, blizu tam v vodi pa se je gugal kitolovski čoln, popleskan rdeče in modro ter je bil veliko veselje lastnika.

Seveda sem poromal tja gori na hrib, odkoder je nekaj mornar Selkirk, naš Robinson kukal po svetu in si ogledoval okolico, da bi kje na morju zagledal kako ladjo, ki bi ga rešila. Na skali je vdelana tabla, na njej pa so vklesane besede, ki sem jih prepisal:

"V spomin na mornarja Aleksandra Selkirka in Larga v grofiji Fife na Škotskem, ki je na tem otoku čisto sam preživel 4 leta in 4 mesece. Leta 1704 ga je tukaj postavila na suho ladja "Cinque Pots" s 96 tonami in 18 topovi. Dne 12. februarja 1709 pa ga je rešila ladja "Duke." Umrl je kot poročnik na vojni ladji angleškega kralja "Weymouth" leta Gospodovega 1723, 47 let star. To ploščo je postavil blizu Selkirkovega opazovališča poveljnik Powell s svojimi častniki z angleške vojne ladje "Topaze" Gospodovega leta 1868."

Jama, v kateri je Selkirk prebival, ko je živel na otoku, je v zalivu, ki se sedaj imenuje Zaliv Robinsona Kruzo. Je za strmim predorjem, na zahodni strani sedanjega pristanišča. Tudi tamkaj so pristajale ladje, toda tamkaj je kraj premalo zavarovan. Obe pristajališči sta izpostavljena severnem vetru, ki pa ne more z vso svojo silo v zaliv. Sidrišče je v prvem vzhodnem zalivu kaj dobro in varno, čeprav spodnje struje včasih ladjo precej gugaljejo. Tudi jaz sem obiskal Robinsonov zaliv ter sem, čeprav težavo zaradi valov srečno pristal blizu jame, v katero sem stopil. Videl sem, da je suha in da se v njej da dobro prebivati. Leži v lepem kotičku, ki je dobro zavarovan pred vsemi viharji po gorah, ki ga od vseh strani

obdajajo. Viharjev ima ta otok nekaj, čeprav niso pogosti. Otok je od vzhoda na zahod kakih 33 kilometrov dolg in 13 kilometrov širok.

Otok Juan Fernandez je bil nekaj kolonija za kaznjence. Videli sem vse polno jam, v katerih so nekaj živeli kaznjenci. To so temne in nezdružljive luknje, katere pa so sedaj prazne. Na otok sedaj ne pošiljajo več kaznjencev.

Dne 5. majnika 1896 zjuraj sem odjadril od otoka Juan Fernandez, kjer sem užil mnogo resničnega veselja."

Hiša iz Papirja

Elis F. Stenman iz Pigeon Cove, Mass., je prišel še leta 1922 na idejo, da bi si zgradil hišo iz papirja. Modroval je takole: Hiše delajo iz lesa, časopisni papir delajo iz lesa, zakaj bi pa hiše ne delali iz lesa?

In je šel podjetni Elis in si zgradil iz starega časopisnega papirja vso hišo. Pa ne samo hišo, ampak tudi vse pohištvo v njej, celo stola za klavir je iz papirja. Samo eno stvar je napravil iz opeke, to je kamin v sobi, kjer kuri za goroko, kar bi bilo bolj nevarno, če bi bilo delano iz papirja.

Delal je pa tako, da je polagal pole papirja drugo na drugo, to povarnišal in papir drži, kot deske iz lesa. Za stene je napravil papirne deske, za katere je vzel 215 pol papirja, jih položil drugo na drugo in to varnišal.

In, kakor pravi Stenman, glavna stvar pri tem je, da je ostalo čtivo na papirju nedotaknjeno. Ko bodo enkrat to hišo podrl, morda v tretji ali poznejši generaciji, bodo lahko iz ostankov te hiše brali o današnji dobi in današnji civilizaciji.

Kot rečeno, ta hiša je bila postavljena še leta 1922 in kljubuje vsem deževnim naličjem in viharjem, kot bi bila zidana iz najbolj trdne opeke.

ONEVNE VESTI

V Rusiji je zopet "zginilo" 70 zarotnikov

Moskva, 4. julija. Sovjetske oblasti so zopet začele z aretacijami na debelo in sicer to pot v severnem delu Rusije, kjer je bilo že prej 120 višjih sovjetskih uradnikov umorjenih radi špionaže v prid tujih velesil. Včeraj je bilo aretiranih nadaljnih 70 promineritnih Rusov pri splošnem "čiščenju," ki ga je vpeljala sovjetska vlada v Rusiji v svoji lastnih vrstah. Med prijetimi sta tudi dva nemška inženirja, ki sta baje vohunila v prid Nemčiji. Nemška vlada je poslala oster protest v Moskvo in zahtevala takojšnjo izpustitev obeh Nemcev.

Vlada zmagala pri volitvah v Mehiki

Mexico City, 6. julija. Vladna narodna revolucionarna stranka je zmagala pri zadnjih mehiških volitvah. Večina vladnih poslancev je bilo izvoljenih za nadaljnja tri leta. Izmed 173 poslancev, ki jih šteje parlament, je dobila vladna skupina 160 sedežev. Nasprotniki predsednika Cardenasa trdijo, da je vlada dobila volitve s sleparijo in neznošnim diktatorstvom. Tekom volitev je bilo 70 oseb ubitih.

Lindbergh je mnenja, da je Earhart na varnem

Paris, 6. julija. Časopis Ce Soir kvotira Charles Lindbergha, ki je včeraj izjavil, da bode našli znano zrakoplovko Earhartovo na varnem v Pacifiku. "Mrs. Earhart je pogumna zrakoplovka," se je izjavil Lindbergh. "Po mojem mnenju jo bodo pravočasno rešili."

Burton daje višje plače

Zupan Burton je imel s svojimi kabinetnimi uradniki včeraj pogovore, pri katerem se je

sklenilo podeliti mestnim uslužbencem zvišane plače, ki bodo znašale od 1. avgusta do 31. decembra, letos, nič manj kot \$150.000 za vse uslužbence. Splošno se govori, da je župan Burton sklenil zvišati plače, ker so letos županske volitve in bi si rad pridobil naklonjenost mestnih uslužbencev. Davkoplačevalci bodo pa plačali to politično potezo.

Darovi za Vrt

V veseli družbi prijateljev in sorodnikov na 5801 Prosser Ave., kjer je družina Mr. in Mrs. John Vrhovnik praznovala svoj srebrni jubilej poroke, so prijatelji zložili skupaj \$6 za Jugoslovanski kulturni vrt. Tem se je pridružil še Mr. Joseph Perpar, ki je podaril \$5, skupaj torej \$11. Mr. in Mrs. Vrhovnik sta obhajala svoj jubilej preteklo soboto v obliki družbi prijateljev, na julijev praznik pa so prijatelji to praznovanje ponovili na vrtu Vrhovnikove hiše. Prav iskrena hvala zavedni družbi obenem z iskreno željo, da bi našli še mnogo enakih. Na mnoga leta srebrnoporočencema!

Vojaštvo v Clevelandu

Vojaštvo v Clevelandu je deloma nastanjeno v Central, deloma v Grays Armory. Noben vojak narodne garde ne prihaja iz Clevelanda. Večinoma so iz Springfielda, Daytonaa, Columbusa in Cincinnatija.

Poveljnik vojaštva, general Henderson, se je včeraj izjavil: "Če bodo štrajkarji sledili navodilom svojih voditeljev, tedaj se bo vsa zadeva mirno poravnala in vojaštvo v nekaj dnevih lahko odpotuje iz Clevelanda."

Jeklarski unijski delavci so imeli včeraj zborovanje in posvetovanje. Tekom zborovanja so bila napadena imena guvernerja Daveya, Tom Girdlerja, zlasti pa se je sramotilo ime župana Burtona, ki se je toliko prizadeval, da je dospelo vojaštvo v Cleveland. Enake psovke so letele na šerifa O'Donnella.

Štrajkarji so dobili svarilo, da zaklepajo svoje avtomobile, da bo kompanijskim priganjem nemogoče položiti orožje ali razstreljivo v avtomobile štrajkarjev, nakar bi jih naznaili oblastem.

Oglasi v "Ameriški Domovini" imajo vedno dober uspeh.

MALI OGLASI

Delo dobi

snažnje, priletni moški za čiščenje restavrant in za pomivanje. Plača po dogovoru. Za naslov vprašajte v uradu tega lista. (158)

Naprodaj je hiša

ima 11 sob, za tri družine, na Bonna Ave. Jako ugodna prilika, ker se prodaja poceni. Istotam se prodaja tudi piano. Vprašajte na 15801 Grovedwood Ave. (158)

Lepa prilika

Fina hiša naprodaj, v prijetni okolici, zidana, sončni porč, 7 sob, kopališče. Lastnik prodaja poceni. Vprašajte na 1026 Dillewood Rd. (157)

Soba se odda

poštenemu fantu, enemu ali dveh. Vprašajte na 1332 E. 53rd St. (158)

Lastnik mora prodati

Skoro nova hiša za dve družini, blizu cerkve sv. Kristine, na E. 212th St. in Lindbergh Ave., Euclid. 5 velikih sob za vsako družino. Velik lot, dvojna garaža, nizki davki. Dohodki \$50 na mesec. Cena hitremu kupecu samo \$4.250. Takoj \$900, drugo po \$36 na mesec. Vprašajte na 595 E. 185th St. KENmore 1115. (Jul. 2. 6. 8. 10. 13.)

Roža sveta

POVEST IZ DOBE TRETJE KRIZARSKE VOJSKE

Angleški spisal: H. R. HAGGARD

Prevel: I. M.

"Ko bo vaša dolžnost končana, boste dali odgovor za te besede," je odgovoril in se skušal pokazati pogumnega.

"Pri Alahu! Primem te za besedo!" odvrne Hasan. "Pred Salah-ed-dinom bom dal odgovor zanje, kadar in kjer bo hotel, kakor mu boš ti dajal odgovor za svoje izdajstvo."

"Česa me pa obtožujete?" vpraša Lozel. "Da ljubim gospoico Rozamundo, kakor jo vsi drugi — morda i vi sami, čeravno ste že stari?"

"Da, in za ta zločin te poplačam, kakor sem tudi star, gospod odpadnik. S Salah-ed-dinom pa imate poravnati drug račun, — čeprav ste prisegli, da jo varujete, ste ji obljubili rešitev in jo hoteli izvesti iz ladje, češ, da najdete zanj pribežališče pri ciperskih Grkih."

"Če bi bilo to res," je odvrnil Lozel, "bi sultan imel vzrok pritoževati se proti meni. Ali to ni resnica. Poslušajte me, sedaj moram govoriti. Gospica Rozamunda me je naprosila storiti to dejanje; in jaz sem ji odgovoril, da tega ne morem radi svoje časti, čeravno je resnica, da jo ljubim in bi se drznil marsikaj storiti zanj. Nato mi je dejala, da ne odidem praznih rok, samo da jo rešim iz rok vas, Saracenov, da se hoče poročiti z menoj. Nato sem ji zopet, četudi težko, odgovoril, da to ne more biti, da pa ji bom udan vitez, kakor hitro pripeljem ladjo do suhe zemlje, in da storim vse, kar je v mojih močeh, da jo rešim, kakor hitro bom prost svoje prislege."

"Princezinja, zdaj ste slišali," je rekel Hasan in se obrnil k Rozamundi. "Kaj pravite k temu?"

"Ta človek laže," odgovori hladno, "da bi se rešil. Povem še več: da sem mu odgovorila, da raje umrjem, kot da bi se me on samo z enim prstom dotaknil."

"Tudi moje mnenje je, da laže," je rekel Hasan. "Ne, kar proč s tistim bodalcem, ako bi še jutri rad videl solnce. Ne bom se boril s teboj, ali Salah-ed-din naj izve to stvar, ko pridemo do njegovega dvora, in razsodi med besedo balbeske princezinje in besedo svojega najetega služabnika, verolomnega Franka in morskega razbojnika sir Hugona Lozela."

"Naj jo izve, — kadar dospemo do njegovega dvora," odgovori Lozel pomenljivo in pristavi: "Ali mi imate še kaj povedati, princ Hasan? Ako ne, se moram vrniti po svojih opravkih na ladjo, ki o njej mislite, da sem jo hotel zapustiti, da bi si pridobil nasmehljajoč gospice."

"Povem samo toliko, da je ladja sultanova in ne vaša, ker jo je on od vas kupil; in dalje, da bo odsel gospica zastražena dan in noč in dvakrat čuvana, ko dospemo do ciperskega obrežja, ker se zdi, da imate prijatelje. Dobro si to zapomnite!"

"Razumem in dobro si bom zapomnil," je odvrnil Lozel in s temi besedami so se razšli.

"Mislim," je rekla Rozamunda po njegovem odhodu, "da bom srečni, ako dospemo varno v Sirijo."

"Tudi jaz sem istega mnenja, gospica. Zdi se mi tudi, da sem se malo izpozabil, ali srce se mi je vzdignilo proti temu človeku in ker sem še vedno slabo vsled bolezni, sem izgubil razsodnost in izgovoril, kar mi je prišlo na jezik. Zgodi se po Alahovi volji. On je pravičen in bo o svojem času vse prav uravnal."

"Da, ali kako?"

"Nadjam se, da s sodbo, z mečem," je odgovoril Hasan, se priklonil in odšel.

Od tega časa so oboroženi čuli celo noč pred Rozamundino kabino in kadar se je izprehajala po krovu, so jo spremljali oboroženi. Pa Lozel je tudi ni več nadlegoval; ni več iskal priložnosti, da bi govoril z njo ali s Hasanom.

Naposled so nekega zatega večera — Lozel je bil spreten vedja, morda eden najboljših, ki so vozili po onih morjih — dospeli do ciperskega obrežja in vrgli sidro. Pred njimi se je razprostiralo belo mesto Limazol s palmami sredi rtov, zadaj za rodovitno ravnino pa se je vzdigovala mogočna gora Trooidos.

Docela sita brezkončnega morja je vzradoščena zrla Rozamunda na to lepo zeleno obrežje, ta kraj tolike zgodovine, in že vzdihovala vzpričo misli, da ne bo smela stopiti na to zemljo. Lozel je videl njene poglede in slišal njen vzdih, in ko je splezal v čoln, jo je podražil:

"Ali nečete izpremeniti svojih misli in iti z menoj obiskat moje prijatelja cesarja Izaka? Pričezam vam, da je njegov dvor vesel, brez čemerikavih Saracenov in romarjev, ki mislijo samo na svoje duše. Na Cipru romajo samo tja v Paf, kjer je bila Venera rojena iz pen in je vladala od začetka sveta — da, in bo vladala do konca."

Rozamunda ni odgovorila ničesar, Lozela pa so odpeljali proti bregu temnopolti ciperski veslači, ki so imeli cvetlice v laseh in so peli pri veslanju.

Celih deset dni so ostali pred Limazolom, čeprav je bilo vreme ugodno in je pihal veter naravnost proti Siriji. Ko je Rozamunda povprašala, zakaj da se tako dolgo ustavljajo, je Hasan udaril z nogo ob tla in rekel, da radi tega, ker jim cesar noče dati več živeža in vode, nego je potrebujejo za vsakdanje potrebe, dokler ne stopi Hasan na suho in se poda v mesto v notranji deželi z imenom Nikoza, kjer je njegov dvor, da se mu pokloni. Ker pa se boji, da tiči neka past v tem, ne more tega storiti, brez živeža in vode pa se tudi ne morejo podati na morje.

"Ali sir Lozel ne more tega urediti?" je vprašala Rozamunda.

"Brez dvoma, ako hoče," odgovori Hasan in škripal je z zobmi, "on pa zatrjuje, da nima nobene moči."

Tako so čakali dan za dnevom, se žgali na pripekajočem poletnem solncu in zibali na mogočnih valovih. Nasledki so se kmalu pokazali: nekaj jih je zbolelo na mrzlici, kakor je običajna na ciperskem obrežju, in dva sta umrla. Včasih je prišel z Lozelom kak častnik, ki se je pogajal z njimi rekoč, da bodo še le tedaj dobili živeža in vode, ko pride princ Hasan k cesarju in pripele seboj Rozamundo, ki potuje z njim, ker bi jo zelo rad videl.

Hasan se je branil in podvojil stražo okoli Rozamunde, ker so ponoči križarili okoli ladje čolni. Tudi podnevi je bilo videti množice fantastično oblečenih moških in žensk, ki so hodili po obrežju in opazovali; zdelo se je, kakor da bi se pripravljali za naskok na ladjo.

Hasan je zato oborožil ljute Saracene ter jih postavil na krovu v vrsto s scimitarjem v roki; ta prizor je prestrašil Ciperčane, kakor je vse kazalo, ker jih ni več toliko hodilo na obrežje.

Nekega jutra je prišel zopet Lozel iz Limazola, kjer je prenočeval, ter pripeljal seboj tri ciperske veljake, ki so obiskali ladjo, — ne da bi se pogajali, kot so se delali, marveč da bi videli princezinjo Rozamundo. Lozel je

zopet omenil, da se treba pokloniti cesarju, ako hočejo dobiti živeža; ako ne, se boji, da bo dal cesar svojim mornarjem povelje zajeti ladjo. Hasan je nekaj časa poslušal, nato pa je naenkrat dal povelje zgrabiti veljake.

"Zdaj pa," je rekel Lozel, "zapovej svojim mornarjem, da dvignejo sidro, da odrinemo proti Siriji."

"Saj vendar veste," je odgovoril vitez, "da nimamo niti živeža niti vode za več nego en dan."

"To mi je vseeno," odgovori Hasan, "na morju prav tako lahko umiramo lakote in žeje kot tukaj vsled mrzlice. Kar moremo mi prenašati, morejo tudi ti ciperski gospodje. Zaukaži mornarjem dvigniti sidro in razviti jadra, če ne, bodo govorili naši scimitarji."

Lozel je cepetal z nogami in se penil od jeze ali brez uspeha; nato se je obrnil proti gospodom, ki so se tresli od strahu, in je rekel:

"Kaj hočete storiti: dobiti živeža in vode za to ladjo ali pa brez tega odriniti na morje, kar se pravi podomače umreti?"

Odgovorili so, da pojdejo na suho in preskrbe tam vse, kar je potrebno.

"Ne," je odgovoril Hasan, "vi ostanete tukaj, dokler ne dobimo, kar potrebujemo."

Eden izmed veljakov je bil cesarjev nečak, in ko je cesar izvedel o njegovem vjetništvu, je takoj poslal dovolj živeža. Tako so bili tekom dveh dni zopet na morju; seveda so poprej poslali ciperske veljake z zadnjim praznim čolnom nazaj na Ciper.

Rozamunda je kmalu pogrešila vohuna Nikolaja in povedala to Hasanu; ta je izvedel, — vsaj tako mu je Lozel povedal, — da se je podal na otok in izginil takoj prvega dne, ko so stopili na suho; ni mu pa znano, ali je bil pri kakem pretepu ubit, ali je zbolel, ali se kam skril; tega ni vedel. Hasan je zmaljal z ramo, Rozamunda pa je bila vesela, da se ga je iznebila, čeprav je sama pri sebi ugibala, v kak zloben

Imenik raznih društev

SAMOSTOJNO PODPORNOSTO DRUŠTVO DOSLUŽENCEV

Predsednik Jos. Lozar, podpredsednik Louis Zakrjšek, tajnik John Kikol, 19012 Mohawk Ave., Tel. KEMmore 0046-W; blagajnik Jos. Marković, zapisnikar Frank Kuhar, Nadzorniki: Frank Kuhar, Martin Kostanjek, Jakob Braniseli; zastavovodja Martin Kostanjek. Zdravniki: dr. Kern, dr. Perme, dr. Oman. Zastopnik kluba društev SND Frank Virant, zastopnik društev fare sv. Vida Mike Klementić.

Društvo Doslužencev je na dobri finančni podlagi, plačuje \$7.00 tedenske bolniške podpore in priredi časten pogreb za umrlim bratom. Rojaki od 16. do 45. leta se vabijo k pristopu. Društvo zbora vsako 4. nedeljo v mesecu v sobi št. 1, staro poslopje S. N. Doma.

DRUŠTVO CARNIOLA HIVE, ST. 493, T. M.

Commander Jennie Dolene, past commander Mary Bolte, Heutenant commander Frances Kebe, record keeper Frances Zugel, 6308 Carl Ave.; bolniška tajnica in zapisničarka Julia Brezovar, 1173 E. 60th St.; chaplain Magdalene Kremar, Mistress of Arms Paulina Žigman, sergeant Mary Mahne, sentinel Mary Schmidt. Zastopnice za Klub društev SND: Julia Brezovar in Frances Kebe, zastopnice za združena društva fare sv. Vida: Julia Brezovar in Frances Kebe. Nadzornice: Ana Boldan, Mary Tisovec in Mary Gačnik. Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecu v S. N. Domu, soba št. 1. Društvena zdravilnica: dr. F. J. Kern in dr. M. F. Oman.

SLOVENSKO SAMOSTOJNO PODPORNOSTO DRUŠTVO LOZKA DOLINA

Predsednik Frank Baraga, 1102 E. 64th St.; podpredsednik Frank Nelc, tajnik John Znidaršič, 6617 Schaeffer Ave.; blagajnik in zapisnikar Frank Truden. Računski nadzorniki: John Sterle, Louis Koren, John Miakar. Za sprejem novih članov so določeni vsi slovenski zdravniki. Društvo zbora vsako 4. soboto v mesecu v S. N. Domu, št. 4, staro poslopje. Plačuje \$200.00 posmrtnine in \$7.00 tedenske bolniške podpore. Asement znaša \$1.00 na mesec. Sprejema se nove članice od 16. do 45. leta s prostro pristopnino in bolniško preiskavo.

SKUPNA DRUŠTVA FARE SV. VIDA

Preds. Louis Erste, 6205 Whittier Ave.; podpredsednica Miss Mary Levec, finančni tajnik Rudolph Ottoničar Jr., 1110 E. 66th St.; zapisnikar Lawrence Bandi, blagajnik Frank Bogović. Nadzorniki: Anthony J. Fortuna, Frank Skerl in Mary Salamon. Seje se vršijo vsako četrto sredo v mesecu v dvorani stare šole sv. Vida.

namen da je Nikolaj zapustil ladjo.

Ko je bila ladja že en dan na potu proti sirijskemu obrežju, je nastopila popolna tišina, kakor je navadno v onih vodah poleti. Ta tišina je trajala celih osem dni in v tem času so le malo pridobili na potu. Zavel pa je vendar močan veter, ki je vlekel proti Siriji in jih je hitro gnal pred seboj. Veter je postajal vedno hujši in močnejši in proti večeru drugega dne so zagledali v veliki daljavi pred seboj visoko gorovje. Lozel se je zelo razveselil gorovja.

"Ali je to gorovje blizu Antiohije?" je vprašal Hasan.

"Ne," odgovori, "to gorovje je več nego petdeset milj južno od onega, med Ladikijo in Džebel. Tamkaj je dobra luka, ki sem jo že bil obiskal, in tamkaj lahko počivamo, dokler ne mine vihar."

(Dalje prihodnjič)

Podpredsednik Zed. držav John N. Garner, je odšel iz Washingtona na počitnice, kljub temu, da se zasedanje kongresa ni končano.

blagajnik Anton Korošec. Zdravniki: dr. J. M. Seliskar Sr., dr. M. F. Oman, dr. L. J. Perme, dr. A. J. Perko, dr. A. Skur in dr. J. F. Seliskar Jr. Društvo zbora vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Mesecni asement se začne pobirati opoldne, na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu. V društvo se sprejemajo novi člani in članice od 16. do 55. leta in se jim nudi pet vrst zavarovalnine od \$250.00 do \$2000.00. Bolniška podpora znaša \$7.00 ali \$14.00 na teden. V društvo se sprejemajo tudi otroci od rojstva do 16. leta. V slučaju bolezni se naj bolnik javi pri tajniku, da dobi zdravniški list in kartico in ravna naj se po pravilih Jednote.

KLUB SLOVENSKIH VDOV

Predsednica Julia Bokar, 6615 Edna Ave.; podpredsednica Mary Grdina, tajnica Julia Brezovar, 1173 E. 60th St.; blagajničarka Rose Urbančič, 1172 Norwood Rd.; nadzornice: Helena Mally, Jennie Kužnik in Mary Bamblič. Klub ima redne mesečne seje vsak prvi torek v mesecu pri sestri Modic, 6201 St. Clair Ave.

SLOV. ZENSKO PODP. DRUŠTVO SRCA MARIJE (STARO)

Predsednica Julia Brezovar, podpredsednica Mary Grdina, prva tajnica Frances Novak, 6326 Carl Ave.; blagajničarka Katarina Perme, finančna tajnica Mary Bradač. Odbornice: Mary Skully, Ana Erbeničnik. Nadzornice: Louise Pisk, Genovefa Supan, Jennie Brodnik. Vratarica Frances Kasunič. Bolniška nadzornica Louise Pisk. Zastopnice za skupna društva fare sv. Vida: Cecilia Skerbec, Mary Pristov. Zastopnice za Jugoslovanski kulturni vrt: Jennie Gornik, Mary Stanonik. Zastopnica za Klub društev SND: Mary Stanonik. Društvo zbora vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v stari šoli sv. Vida. Članice se sprejemajo v društvo samo do 40. leta.

SLOVENSKO KATOLIKO PEVSKO DRUŠTVO "LIRA"

Predsednik in pevovodja Peter Srovnšek, 6127 St. Clair Ave.; podpredsednik in tajnik John Cerar, 5819 Bonna Ave.; blagajnik Frank Doles, 1258 E. 59th St. Kolektorice: Mary Brodnik in Josephine Hrastar. Nadzorni odbor: Josephine Maček, Angela Marsich, Elizabeth Stucin. Zastopnika pri združenih društvih: Stanley Bizjak, Frank Doles.

LOUIS OBLAK

TRGOVINA S POHISTVOM
Pohistvo in vse potrebštine za dom,
6612 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 2978

Preostalo je še nekaj izvodov pocelj

IZ ŽIVLJENJA ZA ŽIVLJENJE

zložil fr. izdal

IVAN ZUPAN

urednik "Glasila K. S. K. J."
6117 ST. CLAIR AVE.
CLEVELAND, OHIO

Cena \$1.00 s poštnino vred.
• Naručite jih sedaj, dokler zaloga ne pade!

Molly's Hair Shop

at new location
6724 ST. CLAIR AVE.
Tel.: HENDERSON 4181

PREČITAJTE in TAKOJ SPOROČITE

svoje ime, naslov, poklic in tel. šte.

DA TUDI VAŠE IME UVRSTI KLASI FICIRANI

ISČEJO SE POVEJENCI za nabiranje podatkov v vsaki koloniji. Dostojen zaližek ob malem trudu za zanesljivo, inteligentno in poznano osebo. PIŠITE!

NARODNI ADRESAR AMERIŠKIH HRVATOV-SLOVENCEV-SRBOV
156 Fifth Ave. IVAN MLADINEC Urednik New York, N.Y.

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena in stane samo: \$ 2.00

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA
6121 St. Clair Ave. — Cleveland, O.

DRUŠTVO SV. JOZEFA, ST. 146 K.S.K.J.

Predsednik Anton Skufca, 3532 E. 78th St.; podpredsednik Joseph Kenik, 3536 E. 110th St.; tajnik Rudolph F.

Kenik, 8908 Union Ave.; blagajnik Matt Zupančič, 3577 E. 81st St.; nadzorniki: John Kaplan, Joseph Lekan, Frank Hrovat; zdravniki dr. A. J. Perko. Seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu v SND na 80. cesti.

SAMO 3 DNI

ČETRTEK, PETEK IN SOBOTO SE VRŠI PRI NAS

RAZPRODAJA NA VSEM LETNEM BLAGU.

CENE SMO ZNIZALI OD 10% DO 30%

Lot ženskih pralnih oblek katerih cene so bile \$1.25 do \$2. Na tej razprodaji 49c, 75c in 95c

Dobro znana bela kotenina Hope muslin, Cena 15c, sedaj samo 11c

Letno blago na jarde
Cena 75c, sedaj 63c
" 50c, " 39c
" 30c, " 21c

Švilene nogavice za žene in dekleta
Cena 89c, sedaj 77c

Rjuhe—Sheets
Cena \$2.19, sedaj \$1.95
" \$1.50, " \$1.25
" \$1.15, " 89c

Letna odeja
Cena \$4.75, sedaj \$4.39
" \$3.95, " \$3.59
" \$3.00, " \$2.65

Švilene obleke za deklice, mere 8 do 16. Cene teh oblek so od \$1.75 do \$4.50. Na tej razprodaji samo 95c, \$1.50, \$1.95 in \$2.50

Na vseh zastorih za okna 15% popusta

Brisače, Turkish Towels, 22x44
Cena 29c, sedaj 21c
" 25c, " 19c
" 59c, " 48c

Deške letne srajce Polo Shirts
Cena \$1, sedaj 89c
" 75, " 63c
" 50c, " 39c

Povštri—Pillow Cases
Cena 45c, sedaj 37c
" 35c, " 28c
" 25c, " 19c

Letne obleke za dečke 25% popusta

Se vam priporoča

Jos. Stampfel

6108 ST. CLAIR AVENUE

WOLFF HEATING CO.

GREJNI INŽENIRJI
GORAK ZRAK, PARA, VROČA VODA, AIR CONDITIONING
Popravljalni deli za vse vrste boilerje in furnarje
DO 3 LETA ZA PLAČANJE
Postavite si grelni sistem in začnite plačevati v septembru

Vprašajte za Stefan Robash, naš zastopnik
715 East 163rd Street GLENNVILLE 9218
Vabijo se tudi naročniki izven mesta

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska

katoliška podporna organizacija v Združenih

Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894. Inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSUJE 2E 44. LETO

Glavni urad v lastnem domu: 1004 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$3,750,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA NAD 100%.

K. S. K. Jednota ima okrog 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILLO KRAJEVNIH DRUŠTEV 186.

V Clevelandu, Ohio, je 16 naših krajevnih društev.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tokom svojega 42.letnega obstanka nad \$5,900,000.00.

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Še se hoče zavarovati pri dobri, pošteni in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo članice in članice od 16. do 55. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko za \$250; \$500; \$1000; \$1500 in \$2000 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelci je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Asement primerno nizek.

K. S. K. Jednota nudi članstvu štiri najmodernejshe vrste zavarovanja. Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervno izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih asesmentov. Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoča h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 55. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 No. Chicago, Street, Joliet, Illinois